Ruokaosasto/Markkinayksikkö/Maija Heinonen

Päivämäärä 5.6.2018

Dnro

Maa- ja metsätalousvaliokunta
Eduskunta

Viite Asiantuntijakutsu eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokuntaan to 7.6. klo 10.00 / U 29/2018 vp

UTP-direktiiviehdotus (Epäterveistä kaupan käytännöistä yritysten välisissä suhteissa elintarvikeketjussa)

Komission direktiiviehdotuksen tavoitteena on rajoittaa hyvän kauppatavan vastaisia käytäntöjä, joita voi esiintyä muun muassa sen vuoksi että ketjun toimijoiden neuvotteluvoima on erilainen. Komission ehdotus on vastaus Euroopan parlamentin, neuvoston ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitean esittämiin toimenpiteitä koskeviin vaatimuksiin hyvän kauppatavan vastaisiin käytäntöihin puuttumiseksi. Euroopan unionissa 20 jäsenmaalla on jo kansallista toisistaan eroavaa lainsäädäntöä elintarvikeketjun epäreiluista kauppatavoista. Direktiivin säännökset täydentäisivät kansallisia säädöksiä ja edesauttaisivat siten osittain yhdenmukaistamaan niitä. Ehdotus parantaisi pienten ja keskisuurten yritysten suojaa epäreiluilta kauppatavoilta.

Ehdotuksen mukaan jäsenvaltion tulisi kieltää direktiivissä tarkemmin määriteltävät epäterveet kaupan käytännöt. Näitä kieltoja sovellettaisiin, kun myyjänä on pieni tai keskisuuri yritys ja ostaja keskisuurta suurempi yritys. Jäsenvaltion tulisi nimetä valvontaviranomainen, joka vastaa kieltojen täytäntöönpanon valvonnasta. Viranomaisen tulisi hakijan pyynnöstä voida käsitellä valituksia luottamuksellisesti ja tällä tulisi olla valtuudet määrätä myös sakkoja sekä julkaista päätöksensä. Luonnoksessa säädettäisiin myös raportoinnista ja jäsenvaltioiden viranomaisten välisestä yhteistyöstä.

Valtioneuvosto katsoo, että elintarvikemarkkinoiden paremman toimivuuden ja markkinoiden tasapuolisen kilpailuaseman edistämiseksi tarvitaan toimenpiteitä ja että direktiivi on oikea väline puuttua hyvän kauppatavan vastaisiin käytäntöihin. Direktiivin soveltamisalasta olisi kuitenkin syytä voida säätää tarkemmin kansallisesti ja sen tulisi mahdollistaa riittävä kansallinen liikkumavara ehdotuksen yhteensovittamiseksi kansalliseen oikeusjärjestelmään. Mahdolliset ongelmakohdat koskevat ehdotuksen soveltamisalaa, direktiivin täytäntöönpanoon varattua liian lyhyttä aikaa sekä viranomaisen toimintaan liittyviä asioita kuten oikeutta määrätä sakkoja sekä valittajan henkilöllisyyden salassapitoa.

Ehdotuksella ei katsota olevan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia.

Direktiiviehdotusta on käsitelty Bulgarian puheenjohtajuuskaudella maatalous- ja kalastusneuvostossa, maatalouden erityiskomiteassa sekä neuvoston työryhmässä. Käsittely neuvostossa jatkuu Itävallan puheenjohtajuuskaudella. Keskusteluissa lähes kaikki jäsenmaat ovat suhtautuneet ehdotukseen myönteisesti ja osa on esittänyt ehdotettuja tiukempia määräyksiä. Euroopan parlamentissa pääkäsittelystä vastaa maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunta (AGRI), joka aikoo esittää raporttinsa jo heinäkuussa.